

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р арх. Георги Николов Георгиев,
Департамент “Архитектура”, Нов български университет

ОТНОСНО: Дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен “доктор” по професионално направление 5.7. “Архитектура, строителство и геодезия”, Докторска програма „Теория и история на архитектурата“ с кандидат арх. Митко Анатолиев Митков, докторант на самостоятелна подготовка към департамент „Архитектура” на Нов Български Университет.

Тема: „Принос към архитектурата на България между двете световни войни.

Подбрани етюди Васильов-Цолов“

Научен ръководител: доц. арх. Зарко Узунов

Рецензията е изготвена на основание заповед № 3-РК-276 от 11.07.2023 на Ректора на НБУ, с която съм назначен за член на научното жури за защита на дисертационния труд на арх. Митко Анатолиев Митков, като с решение на първото заседание на Научното жури съм избран за рецензент по конкурса.

Дисертационният труд се състои от увод, изложение в две глави, обобщение и изводи, библиография с 32 източника и списък на публикациите на автора в общ обем от 102 стр. Важна част от труда е Приложение в обем от 33 стр.

Значимост на изследвания проблем

Значимостта на изследвания проблем се определя от липсата на достатъчно задълбочени изследвания за развитието на архитектурата в България в периода между двете световни войни. От друга страна, това е период, който е обект на нарастващ интерес от страна на специалисти от различни области на научните изследвания, поради бурния обществен-политически климат в Европа и свързаното с това интензивно развитие в нови измерения на архитектурата и изкуствата. България не остава настрана от тези процеси, като периодът между двете световни войни е време на поява и утвърждаване на творчеството на редица имена в българското изкуство, По отношение на архитектурата в този период в България възникват много знакови жилищни и обществени/държавни сгради в разрастващите се български градове, които формират

специфичния характер на българския модернизъм. Те са проектирани от архитекти, дипломирани в западноевропейски университети (предимно в Германия).

В този контекст трудът на арх. Митко Анатолиев си поставя задача да изследва творчеството на архитектурния тандем Васильов – Цолов, които са едни от водещите архитекти в България в разглеждания период. Амбицията на автора е да преодолее съществуващата фрагментация и едностранчивост в изследванията върху творчеството на двамата архитекти – от една страна чисто биографичния подход, а от друга - анализът само на отделни техни сгради и на похвати при проектиране. Арх.Анатолиев си поставя задача да разгледа цялостно творчеството им в контекста на епохата на модерните течения между двете световни войни. Като отчитам че така поставената задача е с висока трудност, отчитам, че тя е изпълнена чрез представената от арх.Анатолиев дисертация в една значителна степен.

Цели и задачи на дисертацията

Цел на дисертацията е изследване на творчеството на архитектурното бюро Васильов-Цолов, при отчитане на европейския и национален контекст.

Задачите, които дисертацията си поставя са:

- да бъде намерена изчерпателна изходна информация за използваните в изследването обществени сгради на тандема;
- да се намерят възможно повече източници, фокусирани върху личността на двамата архитекти;
- да бъде направен анализ на културния контекст, между двете световни войни в рамките на които се развива творчеството на Васильов-Цолов;
- да се изяснят водещите схеми и принципи на проектиране за анализиранияте в дисертацията обекти;
- да се формулират общовалидни изводи на базата на направения анализ;
- да се формулира тезата на автора относно значението, маниера и похватите в проектирането на двамата архитекти;
- да се определи, доколкото е възможно, приносът на всеки един от двамата архитекти от тандема в рамките на конкретните проекти.

Структура на дисертационния труд

В глава I. на дисертацията „Общи теоретични закономерности“ авторът разглежда в началото понятията „архитектурна система“ и „общ архитектурен процес“.

В раздела „Българските земи – граничен културен ареал“ авторът на дисертацията прави интересен анализ на културните взаимодействия като функция на геополитически процеси, протичащи в историческото време. В раздела „Академичното мислене и практиката“ се анализира въздействието на академичното образование и архитектурната традиция върху проектите на тандема Васильов – Цолов. В раздела „Класиката, традиция и иновация“ авторът анализира постиженията на класиката като майсторски синтез на традицията и иновацията .

В глава II. на дисертацията „Анализи на избрани творби от творчеството на архитектурно бюро Васильов – Цолов“ в началото уместно се разглежда културния контекст на периода, като фактор обуславящ характера на творчеството на тандема Васильов – Цолов. В раздела „Тандемът – едно цяло в две части“ авторът на дисертацията прави преглед на съществуващите досега специализирани и популярни изследвания на творчеството и биографиите на двамата архитекти, като интерпретира и допълва досега публикуваните материали със свои авторски проучвания. Подчертава се значението на периода на архитектурното обучение зад граница за формирането на естетическите им и философски възгледи. В раздела „Тандемът Васильов – Цолов“ се разглежда началото на съвместната работа на двамата архитекти. В следващите раздели на глава II. се анализират избрани от автора знакови творби на тандема „Васильов – Цолов“ - църквата „Света Неделя, София“, читалище в гр. Оряхово, читалище в гр. Враца; Българска народна банка, София, библиотека на Софийския университет, София, Народна библиотека „Св. Св. Кирил и Методий, София. Интерес представляват събраната от автора графична информация (планове, скици, рисунки) на проектираните сгради, както и изложените хипотези за формообразуването им.

В обобщение и изводи в края на дисертацията арх.М.Анатолиев излага резултатите от своя труд:

Излагат се основните функционално-естетически принципи на формообразуване в творчеството на тандема Васильов – Цолов:

„Функционалната и пространствена схема ...с една и съща типична за класиката типология, с централна, ясно подчертана изразена ос, на която се противопоставят напречни или успоредни, подчинени вторични оси, които понякога са и комуникационно изразени. Във всичките анализи на функционалната схема ние ще открием следните елементи:

- централна, ясно изразена функционална ос;
- колонадно и постаментно пространство;

- преддверие, играещо ролята на разпределително фойе, от което се разгъва вътрешната комуникация на пространствената схема;
- стълбища за вертикална комуникация винаги противопоставени напречно на основната ос, с друга такава, минаваща през преддверието.
- основно помещение, което събира посетителите и се явява център на идеята;
- цела, или място, което не е за посетителите, но се явява символичен елемент.“

При разработване на дисертацията си арх. Митко Анатолиев показва висока степен на познаване на избраната тема, което се основава на издирване на нови източници, както и на внимателно проучване и съпоставка на вече известните такива.

Към най-важните приноси на дисертацията могат да се отнесат:

1. Анализът на ролята на архитектурното образование на Васильов и Цолов, получено зад граница, както и на културния контекст между двете световни войни, за формиране на философски-естетическите им принципи, в рамките на които се развива творчеството на тандема Васильов-Цолов;
2. Предложените оригинални анализи от автора на дисертацията на функционално-планови и обемно-пространствени схеми на обществени сгради от творчеството на тандема Васильов - Цолов.
3. Събраната от автора графична информация (планове, скици, рисунки) на проектираните сгради, част от която не е публикувана досега.
4. Приложението към дисертационния труд като допълнителна графична и снимкова информация за проектите, анализирани в дисертацията.

Значение на дисертацията и възможности за приложение

Дисертационният труд е разработен самостоятелно и с професионализъм, темата е разгледана чрез фокусиране върху определени обекти от творчеството на изследвания архитектурен тандем. Качествата на дисертационния труд дават възможности за използването му на различни нива – в процеса на обучение на студентите по архитектура, в помощ на изследователи на развитието на българската архитектура като резултат от взаимодействие на европейската модерност и националната традиция и, в по-широк контекст, на българския обществено-културен живот в рамките на турбулентния период между двете световни войни. Избраната тема на дисертационния труд и успешните

находки в нейното разработване са успешна основа на издаване на монография след съответно доработване, прецизиране на текстовете и допълване на библиографията и илюстративните материали.

Авторът на дисертацията има четири самостоятелни публикации – всички на български език, с което удовлетворява нормативните изисквания. Освен това докторантът представя доклад по темата на дисертацията на международната юбилейна конференция в НБУ „100 години Баухаус“ (ноември 2019 г.). Авторефератът представя достоверно научното изследване и отговаря на нормативните изисквания. В него адекватно са изложени съдържанието, основните постановки, постигнатите резултати и научните приноси на дисертационния труд.

Заклучение

В качеството си на член на Научното жури и рецензент на дисертационния труд давам положителна оценка на представения от арх. Митко Анатолиев Митков дисертационен труд: „Принос към архитектурата на България между двете световни войни. Подбрани етюди Васильов-Цолов“. При разработване на дисертацията си арх. Митко Анатолиев показва висока степен на познаване на избраната тема, което се основава на издирване на нови източници, както и на внимателно проучване и съпоставка на вече известните такива. В нея се разработва самостоятелно, с оригинални авторови позиции и в необходимия контекст важна за развитието на съвременната българска архитектурна наука тема. Дисертацията съдържа резултати, които представляват принос към изследванията за развитието на българската архитектура в периода между двете световни войни на миналия век. Дисертацията отговаря на всички изисквания на Закона за развитието на академичния състав в Република България, правилника към него и нормативните документи на Нов български университет в тази област.

Предвид гореизложеното, предлагам на почитаемото научно жури да присъди на арх. Митко Анатолиев Митков образователната и научна степен “доктор” по професионално направление 5.7. “Архитектура, строителство и геодезия”, Докторска програма „Теория и история на архитектурата“.

19 октомври 2023 г.

гр. София

Изготвил рецензията:

проф. д-р арх. Георги Георгиев